

פחד דוד



יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי **משה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי **חיים פינטו** זיע"א



שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

עמל התורה מביא לקיום מצוותיה

שהן חיי עולם, לפי שאינו עמל בהן כלל ועיקר. וזה מה שאמרו שכר מצוה מצוה, שבשעה שהאדם מקיים מצות עמלה של תורה, נותן לו הקב"ה שיהא יכול לקיים את שאר כל המצוות כולן, ועל ידי כך יתרבה שכרו לעולם הבא.

וכיצד יכול האדם לבא לידי קיום המצוות כולם? על ידי שהאדם עמל בתורה על מנת לשמור ולקיים, כמו שכתב רש"י, נותן הקב"ה לאדם גם חיי שעה בעולם הזה שיהא סיפק בידו לקיים המצוות כולם, קלה כחמורה. כי הרבה מצוות תלויות בגשמיות, כגון מצות לקט שכחה ופאה, מעשרות, ביכורים, והקב"ה נותן לאדם העמל בתורה כדי שיוכל להיות שומר ומקיים, כי היאך יקיים את המצוות בלי גשמיות, בלי נכסים, הלכך הקב"ה נותן לו כל אלו כדי שיהא סיפק בידו לקיימן. לפי שכל מי שעמל בתורה זוכה לקיים את כל המצוות, הרי מקבל זה חיי שעה מדיון, ולא לשם שכר, רק בכדי שיהא סיפק בידו לקיים המצוות כולם.

וזהו שנאמר "ונתתי גשמיכם בעתם". גשמיכם היינו גשמיות, כלומר שהקב"ה נותן לאדם את הגשמיות הנצרכת לקיום המצוות. ובשעה שהקב"ה פותח את אוצרו הטוב, הוא משפיע ביד רחבה, כענין שנאמר על ידי הנביא (מלאכי ג, י) "והריקותי לכם ברכה עד בלי די". כלומר, אף יתר על מה שהאדם צריך כדי לקיים את המצוות על ידם, והוא נותן וחוזר ונותן, בבחינת הורקה, עד בלי די, לפי שהאדם הוא ראוי לכך.

אבל מי שאינו עוסק בתורה מתוך עמל, אינו ראוי שיהא הקב"ה נותן לו חיי שעה, שכן אינו עמל ואינו מספיק בידו לקיימם, כי רק מי שהוא עמל בתורה יכולת בידו לקיים המצוות כולן. ואם יאמר אדם לפני בית דין של מעלה בשעה שיכניסו אותו לדין בסוף ימיו, עניי הייתי ולא היתה יכולת בידי לקיים המצוות מתוך עוני, בית דין של מעלה משיבים אותו, מתוך שלא היה לך כדי פרנסתך מכלל שלא היית עמל על דברי תורה, אלמלי עמלת על דברי תורה היה הקב"ה נותן לך כדי מחייתך כדי שתוכל לקיים את המצוות, מפני שאין הקב"ה נותן גשמיות אלא על מנת לשמור ולקיים, ואמרו (קידושין פב, א) הרעותי מעשי וקפחתי את פרנסתי.

ואם יאמר לך אדם, הרי עניינו רואות הרבה שאינם עמלים בתורה ויש להם עושה, אף אתה אמור לו, כבר השיבו על הדבר רבותינו בעלי התוספות (דעת זקנים במדבר לב, א) זה לשונם; אמרו ז"ל (ר' תנחומאויקהל ח; מדרש שמואל כג) שלש מתנות ברא הקב"ה בעולמו, חכמה וגבורה ועושר, זכה לאחד מהם, זכה לכולם. ואימתי, בזמן שהם באים מכח חכמת התורה ויראת השם, אבל בענין אחר אין גבורת ועושר האדם מועיל לו כלום. וכך אמר הנביא ירמיה (ירמיה ט, כב) "אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי".

"אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם. ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה, ועץ השדה יתן פריו. (ויקרא כו, ג)

בפסוק זה מבואר בעליל שיש שכר רב על קיום המצוות אף בעולם הזה. וקשה, האיך נבאר דברי הגמרא, שהרי אמרו (קידושין לט, ב); שכר מצוה בהאי עלמא ליכא.

ואפשר לפרש לפי דברי רש"י שכתב; אם בחוקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה, ואת מצוותי תשמרו, הוו עמלים בתורה על מנת לשמור ולקיים.

ומתוך שהקדימה תורה עמלה של תורה לקיום המצוות, שומע אני, שאי אפשר לאדם לקיים את המצוות אלא אם כן הוא יושב ועוסק בתורה מתוך עמל, ורק על ידי שהאדם עמל בתורה הוא בא לידי קיום המצוות. ומקרא מלא דיבר הכתוב (איוב ה, ז) "אדם לעמל יולד". ודרשו חכמינו ז"ל (סנהדרין צט, ב) "נפש עמל עמלה לו כי אכף עליו פיהו" (משלי טז, כו), הוא עמל במקום זה ותורתו עומלת לו במקום אחר. ולכן יש כאלו המקיימים מקצת מצוות ומבטלים מקצתם, כי אינם עמלים בתורה, אלא עמלים בחיי שעה, ולכן אינם מוצאים טעם במצוות התורה. אבל מי שהוא יושב ועמל בתורה הוא מוצא בה טעם, ומוצא טעם במצוותיה, ומדקדק בקלה כחמורה, כי זה פרי עמלו.

כמה שהאדם עמל יותר בתורה - הוא מוצא בה יותר טעם. ולכן לא תמצא קיום המצוות כולן אלא אצל מי שהוא עמל בתורה, כי זאת נחלתו ופרי עמלו. ושנינו (קידושין מ, ב) תלמוד מביא לידי מעשה, הרי לך שאין מעשה אלא כשקדם לו התלמוד. והלכך כתב רש"י על מנת לשמור ולקיים, כלומר, על ידי שהאדם עמל בתורה, תכלית עמלו הוא שיבא לידי קיום ושמירת המצוות כולם.

ובשעה שהאדם עוסק בתורה מתוך עמל ואינו פונה לעסקיו, הוא מקיים בעצמו "אם בחוקתי תלכו". כהולך הזה שפניו מועדות למקום מסויים, והוא עובר והולך ממקום למקום על מנת להגיע למקום חפצו ואינו מתעייף בדרכו, כי יודע הוא שבמקום שהוא הולך אליו שמה ינוח מן הדרך. כך היושב ועוסק בתורה בעולם הזה אינו מתעייף מרוב עמל, כי הוא מוסיף והולך במעלות התורה, וסופו נח בעולם הבא, ולא בעולם הזה.

וכן אמרו חכמינו ז"ל בשבח תלמידי החכמים (ברכות סד, א); תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. ופירש רש"י משיבה לשיבה וממדרש למדרש, והיינו אם בחוקתי תלכו. ועל ידי שקיים אם בחוקתי תלכו, זוכה ובא לידי ואת מצוותי תשמרו, שהוא קיום כל המצוות. ועל ידי שהוא רגיל בתלמוד תורה, מביאו הרגלו לידי קיום כל המצוות, לא כן מי שרגיל בחיי שעה, הרגלו מונע בעדו מלקיים מצוות התורה

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 18:54 | 19:09 | 19:02 | 19:11

מוצאי שבת 20:11 | 20:13 | 20:15 | 20:12

רבינו תם 20:48 | 20:45 | 20:48 | 20:46



הילולא דצדיקיא

יז - רבי יחזקאל הלוי לנדא
מח"ס נודע ביהודה

יח - רבי משה פינחס הכהן
קופשיץ

יט - רבי מנחם מנדל ב"ר יוסף
מורימנוב (אמור שיחזיק טובה
למדליק נר לעילוי נשמתו)

כ - רבי חיים אברהם גאגין
מח"ס חוקי חיים

כא - רבי יצחק אייזיק
מח"ס רזא מהימנא

כב - הסבא קדישא
רבי שלמה אליעזר אלפנדרי

כג - רבי יהושע מדינוב

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il



במה מפטירין

הפטרת השבוע:

"ה' עזי ומעזי". (ירמיה טז)

הקשר לפרשה: בהפטרה מוזכר ענין הפורענות שיביא הקדוש ברוך הוא על ישראל כשלא יקיימו את הפורענות, שהוא מענין התוכחה המוזכרת בפרשה המנבאת את הרעה שתקרה לשונאי ישראל אם חלילה לא יקיימו את חוקי התורה.

"אליך גוים יבאו מאפסי ארץ ויאמרו אך שקר

נחלו אבותינו הבל ואין בם מועיל". (ירמיה טז. ט)

יש לפרש את הפסוק בדרך רמז על פי דברי שלמה המלך "הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל" (קהלת א. ב).

והיינו שכל עניני העולם הזה הם הבל הבלים. אולם אין באפשרותו של האדם להגיע לעולם הבא ולשכר הצפון לצדיקים מבלי שיהיה בעולם הזה וינצלו לתורה ולמצוות, נמצא שגם העולם הזה שהוא 'הבל הבלים' - בידו של האדם לנצלו לחיי תורה ומצוות ולקנות באמצעותו חיי נצח.

אבל יש סוג 'הבל' אחר שאין בו שום תועלת ואי אפשר לנצלו לטובה כלל, אלא כל כולו רע בתכלית הרע והוא עבודה זרה שהיא נקראת 'הבל', ואין בה שום טובה כלל.

וזהו שאומר הכתוב "הבל ואין בם מועיל" - עבודה זרה שנקראת 'הבל' אין בה שום תועלת והיא הבל מתחילתה עד סופה.

(תורת הפרשה)

"ושמטתה ובך מנחלתך אשר נתתי לך".

(ירמיה ז. ד) ידוע שיש שתי שמיטות; אחת היא שמיטת הקרקע שהיא נוהגת בארץ, והשנייה היא שמיטת כספים הנוהגת גם בחוץ לארץ, לפי שהיא חובת הגוף.

ולפי שהם עברו על שמיטת קרקע וכספים, לכן אומר הנביא שהם יענשו בכל האופנים.

וזהו שאומר הכתוב "ושמטתה ובך" - נגד שמיטת כספים אשר היא חובת הגוף. "ומנחלתך" - כנגד שמיטת הקרקע. ("אהבת יהונתן")

"מקוה ישראל ה' כל עזביך יבשו וסורי בארץ

כתבו כי עזבו מקור מים חיים". (ירמיה פרק יז. ג)

הנביא מזהיר ואומר לעוזבי ה' ולעוזבי תורתו, שאל ישלו את עצמם ואל יטעו לומר שהרחקתם מהתורה זהו רק זמנית, ושזהו רק פסיעה קלה וקטנה ולא חשובה טעות חמורה, אלא צריך לדעת שאם רק עשה פסיעה אחת הריהו כבר מעבר לתחום, ויגיע עד להתדרדרות כזו שיהיה נמצא מחוץ לתחומי ישראל.

"וסורי בארץ יכתבו", אומר הסבא מסלבדוקא; אדם שסר מדרך התורה אף נטיה קלה ומכותלי בית המדרש הרי כבר נכתב בארץ, בין אנשי העולם הגשמיים.

(קול צופיך)

במסילה נעלה



חתונה על פי ההלכה

העשיר שמח לפיתרון שהצעתי ואמר: "דבר זה יכול להיעשות. אם אעשה הפרדה בין גברים לנשים כמו שהרב מבקש - האם כבודו ייכנס לאולם?"

"כן, אכנס" אמרתי, והוספתי: "אבל אני רוצה גם לרקוד עם החתן, ולא אוכל לרקוד לצלילי הזמר הגוי שהבאת".

שמחתו של העשיר נעלמה מפניו והוא שאל באכזבה: "נו, ומה אעשה לגביו?"

"שלח אותו, השבתי לו. הרי היו כאן הזמרים היהודיים מרדכי בן דוד ואברהם פריד ששרו בזמן החופה - לך בקש מהם שייכנסו לאולם וישירו, וכך הם ישמחו את החתן והכלה, אותך ואת כל אורחך המוזמנים".

הגביר חכך בדעתו ולבסוף שאל: "ואם אעשה כן ואשלח את הזמר הגוי - האם הרב יכנס לאולם?"

"כן, השבתי, אם תהיה הפרדה מוחלטת בין גברים לנשים ובאולם ישירו זמרים יהודיים - אכנס בשמחה, אברך אותך ואת החתן בזכות אבותיי ואפילו ארקוד עימכם ויקוד של מצוה".

וכך היה. אולם השמחה הופרד לגברים מצד אחד ולנשים מן הצד השני, הזמר הגוי נשלח לביתו ובמקומו עלו לשידור זמרים יהודיים, והשמחה הייתה גדולה מאד.

כתוצאה ממעשה זה נעשה קידוש ה' גדול בכל ניו יורק, כיון שנודע לכל שגביר פלוני חיתן את ילדיו מתוך הפרדה מלאה בין גברים לנשים.

באותן הדקות ששוחחתי עם הגביר לגבי הצורך בהפרדה בין גברים לנשים ולגבי הזמרים בחתונה, עמדו לצדי רבנים נוספים שנפעמו מאד מדברי שנאמרו במשנה תוקף. ובהתפעלות גדולה שאלו: "רבי דוד, כיצד עשית זאת?"

השבתי להם: "כשהאמת היא הדוברת - ניתן לפעול גדולות ונצורות. כיון שכל דברי היו דברי התורה הקדושה שהיא האמת האחת והיחידה - הם התקבלו על לבו של היהודי ופעלו עליו באופן נפלא".

"אם בחקתי תלכו" (ויקרא כו. ד)

ארע עימי והוזמנתי להשתתף בחתונה בנו של גביר גדול בניו יורק. החתונה נחגגה באולם מפואר ברוב פאר והדר, וכספים רבים הושקעו באותו אירוע.

אולם לדאבון הלב בשל חוסר הצניעות ששרר במקום, נאלצתי במשך כל זמן החופה לעצום את עיני וברור היה לי שלא אוכל להוסיף ולהשתתף בסעודת החתונה. מיד כשהסתיימה החופה חישבתי בדעתי כיצד אוכל להימלט מן המקום מבלי שאיש ישים לב לדבר, ומבלי שחסרוני יורגש.

אך עודי מהרהר בדבר, בעל השמחה ניגש אליי והזמין אותי באופן אישי להיכנס לאולם.

הייתי במבוכה. כיצד אוכל לסרב להזמנתו?

אולם מצד שני - היה ברור לי שלא אעבור על הלכות התורה משום סיבה שהיא, ואפילו במחיר חוסר נעימות ובושה גדולה בסירוב להזמנתו של הגביר.

לבסוף פניתי לבעל השמחה ושאלתי אותו: "האם רוצה אתה לקבל את ברכתי בזכות אבותי הקדושים זיע"א?"

"בודאי!" השיב לי בעל השמחה ללא כל היסוס.

"אם כן, אמרתי לו ישנה בעיה כלשהי. כעת נערכים באולם השמחה ריקודים מעורבים, גברים ונשים כאחד - ואני חושש שאם אכנס לאולם, הדבר יפגום בקדושת עיניי, ואולי ברכתי לא תוכל להתקיים בשל כך".

אותו עשיר התקשה להבין את משמעות העניין של "לפגום בקדושת העיניים", ולצערי הרב קשה היה לי להסביר לו את העניין.

לבסוף אמרתי לעשיר שאם ברצונו שאכנס אל אולם השמחה - עליו לדאוג לכך שתהיה הפרדה בין גברים לנשים.



נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

בדרך מקרה

איסור לשון הרע הוא אפילו בדרך מקרה, ואילו אותם שרגילים לכך בקביעות נקראים 'בעלי לשון הרע', ועונשם גדול יותר. ועל אותם אנשים שהורגלו בעוון זה ואינם מקבלים על עצמם להישמר ממנו, אמרו חז"ל שנפרעים מהאדם בעולם הזה, ואין לו חלק לעולם הבא.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א



עוון הבנים תלוי בעוון אבותיהם

"והתוודו את עוונם ואת עוון אבותם במעלם אשר מעלו בי ואף אשר הלכו עמי בקרי". (ויקרא כו, מ)

האור החיים הקדוש זיע"א מקשה על פסוק זה ושואל, מדוע בזמן הקרבת הקרבן האדם צריך להתוודות על עוון אבותיו בנוסף על העוונות שלו, וכי מה הקשר בין עוון האבות לחטאיו של הבן, שציוותה התורה על הבן להתוודות על חטאי אביו, ועיין באור החיים מה שהשיב בזה.

וחשבתי להוסיף וליישב שחינוך הבנים תלוי באבותיהם, שעל ההורים להשקיע את כל מרצם וכוחותיהם למען חינוכם הקדוש והטהור של הבנים, ואם ארע והבן יצא לתרבות רעה, או רק חטא ונכשל בעבירה מסוימת, יתכן לומר ולהסיק מכך, שהוריו התרשלו במלאכת החינוך שהיתה להם, ומתוך כך שלא הזהירוהו מספיק על חומרת מעשה פלוני, או שבאופן כללי לא הראו לו דוגמא אישית של מסירות נפש עבור קיום המצוות, הוא נכשל בחטא מסויים. אם כן מובן עתה מדוע הבנים בזמן הוידי מתוודים גם על עוון אבותיהם. משום שהחטא שגרם להם להביא קרבן, נגרם בשל חטאי אבותם, היות והאבות לא הקפידו ביתר שאת בחינוך הבנים. כי אילו ההורים היו מוסרים נפש על חינוך בניהם ומקפידים בהקפדה יתירה להראותם ולהנחילם את הדרך הישרה, יתכן והבנים לא היו מגיעים לזה החטא.

וכאשר הייתי בחור, ישן עימי בחדר בחור נוסף שהיה מעשן, ובגללו נתפתיני גם אני לדבר, והתחלתי לעשן. ברבות הימים, אותו בחור חדל לעשן, אך אני המשכתי במנהג רע זה עוד שנים רבות וארוכות, ואין ספק שהעישון שלי וכל הנזק הנלווה לכך תלוי בו, שלולא היה נוהג לעשן בחדר, לא הייתי מתפתה אף אני לכך, ועישוניו ברבים גרם לי לבסוף לעשן גם אני.

וכלל הוא, שבזמן שהבן סוטה מן הדרך ומתרחק מדרך אבותיו, אז מציאות זו גורמת עוגמת נפש מרובה להוריו המצויים בשמים, והם צופים משם על מעשיו הרעים של בנם ועל קלקול דרכו. וכאשר הבן מתנתק באופן מוחלט מהדרך שהנחילו לו אבותיו, אזי הוא לא נחשב עוד לצאצא של הוריו, ותואר בן ניטל ממנו.

וזוכר אני שבמהלך שהותי בלוס אנג'לס, בא לפני אדם הלבוש בגדי ספורט, ושערותיו ארוכות יתר על המידה. הוא ניגש אלי ושאלני, האם הרב מכיר אותי, והשבתי לו בשלילה, והוסיף ואמר - אני נכדו של רב פלוני, איך זה שהרב אינו מכיר אותי. אמרתי לאותו אדם [הרחוק במראהו מיהודי שומר תורה ומצוות] שאת סבו אני אכן מכיר, והוא היה אדם גדול בתורה וביראה, אך את הנכד איני מכיר, היות ובמראהו הוא אינו קשור כלל לסבו ולכן אין מקום לנכד לבוא ולומר שהוא צאצא לאותו רב גדול וחשוב. והוא אשר אמרנו, שבזמן שאדם משליך את מסורת אבותיו מעליו, אינו יכול לבוא ולטעון שהוא צאצא של רב פלוני או כל דמות תורנית חשובה אחרת, וזאת משום שמציאות חיי הרחוקה משמירת תורה ומצוות, אינו מעניקה לו את הזכות להמשיך ולהיות קשור לדמויות הוד אלו.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"זאיש כי ימכר בית מושב עיר חומוה". (כה. כט)

אחר שאמר ענין מכר הבית, חזר הכתוב לתת טעם לדבר איך יהיה הדבר הזה שימכור ה' אתו בית הבחירה, והוא אומר; ואיש זה הקדוש ברוך הוא (תנחומא מצורע ד), כי ימכור בית מושב, פירוש בית שבו מושב א-להים זה בית המקדש, עיר חומה זה ירושלים, דכתיב (תהלים קכה. ב) ירושלים הרים סביב לה. אמר הטעם הוא והיתה גאולתו, שבאמצעות זה אדרבה נגאל, על דרך אומרם ז"ל (שוחר טוב עג) בפסוק (תהלים עט. א) מזמור לאסף וגו', שהשליך ה' חמתו על עצים ואבנים (איכה רבתי ד. ז), שזולת זה לא היה נשאר מישראל שריד ופליט, ואם אין ישראל אין בית המקדש ולא ירושלים. לזה והיתה גאולתו של עם וגאולת הבית, כי יש תקוה ושבנו בנים לגבולם.

מן המעיין



"אם בחקתי תלכו". (כו. ג)

לפירושו של רש"י "שתהיו עמלים בתורה", ביאררבי חיים מבריסק זצ"ל את מאמר חז"ל (סנהדרין צט:): "אדם לעמל יולד - לעמל תורה".

ידוע שהעובר במעי אמו, לומד עמו מלאך את כל התורה, ולא חסר לו מאומה. רק עמלות בתורה היא שחסרה לו. ולכך יוצא הוא לאויר העולם, כדי שתהיה לו גם עמלות. זהו שנאמר "אדם לעמל יולד".

"ואכלתם לחמכם לשבע". (כו. ה)

יסוד גדול דורש רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, בעקבות פירושו של רש"י "אוכל קמעא והוא מתברך במעיו".

שהרי מכיון שנתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג את זרע, ופירש"י "שיהא הדיש מרובה ואתם עסוקים בו עד הבציר ובבציר תעסקו עד שעת הזרע". אם כן כיון שיהיה שפע כה גדול, בשביל מה צריך עוד ברכה שיהא אוכל קמעא ומתברך במעיו, והרי אפילו אם יאכל הרבה ורק באכילה מרובה ישבע גם כן יהיה ברכה בעבורו.

ומכאן ניתן ללמוד, כי אם אוכלים פחות ושבעים באכילה מועטה - זוהי ברכה מיוחדת שמסתפק במעט ואינו זקוק לאכול הרבה, כי סוף סוף הגשמיות מגשמת את האדם כשהוא אוכל אכילה גסה.

ובהיותו אוכל קמעא ומתברך במעיו זהו מעלה גדולה בעבודת ה'.

"וישבתם לבטח בארצכם". (כו. ה)

מאחר שנתברכו ישראל שישבו לבטח בארצם, אם כן מה מקום יש לברכת "ונתתי שלום בארץ", והרי אם יושבים הם לבטח ממילא פשוט הדבר שלא תהיה מלחמה בארצם.

משיב על כך מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שהבטחת התורה ו"ישבתם לבטח" מכוונת לכך שלא יהיה להם פחד ממלחמה - שלא יחששו קודם המלחמה שמא היא תבא עליהם, לפי שעדיין שייך שיפרוץ לפתע מלחמה ותבא המלחמה בלא שידעו ויפחדו ממנה קודם לכן (כפי שאכן התרחשו דברים מעין אלה).

ועל כך באה תורתנו לברך שיהיה שלום בארץ ואף לא תפרוץ לפתע מלחמה כלל בארצם.

בדרך האבות



אל תעשם עטרה להתגדל בהם ולא קרדום לחפור בהם

יסוד גדול בלימוד התורה הוא, שבשעה שהאדם לומד תורה מתוך גאווה, אין תורתו מתקיימת בידו, אלא צריך להתנהג בשעת הלימוד בענוה יתירה. ועל ידי שהוא שב בתשובה קודם הלימוד, תלמודו מביאו לידי ענוה, וכן ראיתי ב'צעטיל קטן' של הרה"ק רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א שכתב (סעיף י) שצריך כל אדם לשוב בתשובה שלימה קודם שהוא עוסק בתלמוד תורה. ואם אין האדם מפשפש במעשיו קודם שהוא לומד, אין התורה מתקיימת אצלו. וכן הוא אומר (תהלים ג, טז) "ולרשע אמר א-להים מה לך לספר חוקי", והטעם – "ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחריך". ואיזהו רשע שהקב"ה מתעב? הוא אומר זה המתגאה, שכן אמרו חכמים (סוטה ה, א) כל אדם שיש בו גסות הרוח – אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם. וכיון שכן אין לו חלק בתורה הקדושה, וכל זה למה, לפי שהוא שנא מוסר.

פעם נכנסתי אצל מורי ורבי הצדיק רבי חיים שמואל לופיאן זצ"ל, ואמר לי, שהוא עומד באמצע כתיבת ביאור על הספר "שב שמעתתא" לבעל קצות החושן זצ"ל. והוסיף ואמר, תדע לך, שהרב הקדוש הזה, כל אימת שישב ללמוד תורה, קודם שהתחיל ללמוד פתח את הספר והיה מתבודד בינו לבין קונו, והתחיל לעשות חשבון הנפש בינו לבין עצמו, והיה

אנשי אמונה

פניני מוסר מאוצרו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

ועדיין דעתי עניה ולא עשירה, הודיעך התנא, שעתידי האדם להרגיש טעם בסוף.

פעמים שהאדם מקיים מצוה אחת או מצוות הרבה, ואינו מרגיש בהן טעם, פעמים שהוא אוכל מצה או נוטל לולב ואתרוג ואינו מרגיש שום טעם בקיום מצוה, אמרה תורה, אף על פי שאינו מרגיש טעם, אל יפול לבו ולא יתייאש, כי בסופו של דבר כשיעמול עליהן ירגיש בהן טעם. וכענין שפירש רש"י (שמות יט, ה) אם תקבלו עליכם, יערב לכם מאן ואילך, שכל התחלות קשות. ויש אדם שהוא מקיים מצוה אחת הרבה שנים ואינו מרגיש בה טעם, ולסוף שנים הרבה הקב"ה נותן בו הארה, ומרגיש בה טעם גדול.

והרב הקדוש רבי אלעזר אזכרי זצ"ל מצפת, בעל ספר חרדים, יסד בשיר "ידיד נפש" שלו; יערב לו ידידותיך מנופת צוף וכל טעם. ואמר עוד; נפשי חולת אהבתך, אנא אל נא רפא נא לה בהראות לה נועם זיוך, אז תתחזק ותתרפא והיתה לה שמחת עולם. ואמרו חכמינו ז"ל (עירובין נד, ב) נמשלו דברי תורה לתאנה, מה תאנה אינה מתבשלת בפעם אחת אלא מעט מעט, ויותר והאדם ממשמש בה מוצא בה תאנים, כך התורה, אין דבריה מאירים לאדם בבת אחת, ויותר והאדם ממשמש בה ועמל עליה, מוצא בה טעם.

ואימתי זוכה האדם לראות לבי לידי הרגשת טעם במצוות? בשעה שהוא עוסק בתורה, ואמרו (מנחות ג, ב) נמשלו ישראל לזית, ואמרו עוד (ברכות לט, א) הזית נקרא אגורי מפני ששמנו אגור בתוכו. והנה מלת השמן אפשר לקרותה בהיפוך, נשמה, לומר לך שאין ישראל דומים לזית אלא בשעה שהם עוסקים בתורה שהיא נשמת ישראל, והתורה צריכה למלאות את גופו של אדם כשמן הזה שהוא ממלא את הזית, לפי שאין הנר דולק עד שנותנים בו שמן, ונר שאין בו שמן אפילו תדליק אותו כל היום אינו דולק, כך אדם מישראל, אם אינו עוסק בתורה אפילו יקיים מצוות הרבה, אינו דולק ואינו מרגיש בהן טעם.

אומר את הפסוק "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי"; ועשה כן מתוך שהכיר בעצמו לפי השגתו שאינו ראוי לעסוק בתורה הקדושה. הלכך כל פעם ופעם שישב ללמוד היה נותן תוכחה לעצמו ומפשפש במעשיו וחוזר בתשובה כדי להשריש בקרבו מדת ענוה, וכך זכה הקדוש הזה להתגדל ולחבר חיבורים יקרים כגון קצות החושן ושב שמעתתא לפי שלמד תורה מתוך שפלות הרוח וענוה יתירה. [ויראתו של הגאון בעל קצות החושן זצ"ל הביאתו לחבר את ההקדמה לספר שב שמעתתא שכולה יראת ד'].

והפטיר מורי ורבי זצ"ל ואמר; ומה אם בעל קצות החושן כך, על אחת כמה וכמה שצריכים אנחנו להוכיח את עצמנו קודם הלימוד כדי שתתקיים התורה אצלנו. ובעוה"ר נהפכה הקערה על פיה ועינינו רואות הבריות שנכנסים לבית המדרש ומשיחים עם החברותא ממאורעות היום בעסק ובבית ואחר כך פותחים הספר ללמוד, ולא נשאר מן השעה הקצובה כי אם חציה ואולי פחות מכך. וזוהי הכנה שלהם לתלמוד תורה בעוה"ר, במקום אשר יכינו עצמם מתוך כובד ראש ומתוך אימה הם מבליים את ימיהם בהבלי הבלים ואין איש שם על לב.

אלמלא היו הללו נותנים דעתם להוכיח את עצמם קודם הלימוד, והיו מבטלים עצמם לפני הקב"ה כדרך שעשה הקצות החושן זצ"ל, לא היו באים לידי ביטול תורה ולידי גאוהבלימוד, כי מי שהוא מבטל כל עצמותו כלום יכול הוא להסיב את לבו לדברים אחרים חוץ מן התורה. ומתוך שהללו יושבים ועוסקים בדברי שיחה מכלל שלא ביטלו את עצמם קודם הלימוד, ועתידה תורתם להביאתם לידי מכשול ח"ו.

כל המקיים את התורה מעוני סופר לקיימה מעושר

אפשר לפרש שנתכוין התנא לעניית הדעת ועשירות הדעת, ולא יאמר אדם, עסקתי בתורה ובמצוות הרבה, ועדיין איני מרגיש בהן,

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

אשה אחת שלא ראתה כלל בעיניה, הגיעה למוגאדור, כדי להשתטח על קבר הצדיק רבי חיים זיע"א, ולבקש רפואה שלימה לעיניה, שתשוב לראות כאחד האדם.

בניה של אותה אשה סיפרו למו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, שכאשר היא הגיעה לקברו של הצדיק, היא ביקשה מבנה, שיביא לה מעט מים כדי לרוחץ את קברו של הצדיק, וגם כדי לרוחץ את עיניה.

הבן ביקש למלא את בקשת אמו, חיפש ולא מצא: "אמא, זעק מרוחק, אין כאן בכלל מים בבית העלמין".

אותה אשה הניחה את ידיה על המצבה, ולפתע היא חשה שהקבר לח ורטוב, דבר שלא היה קודם לכן. מרגע לרגע הקבר נעשה רטוב יותר ויותר, עד שהקבר היה כבר מלא במים. ואז היא קראה לבנה שיחזור אליה: "יש כאן הרבה מים", שחה לו בהתפעלות.

הבן הבחין אף הוא בזרימת המים על המצבה, והביע את פליאתו באזני אמו הכיצד הגיעו לכאן מים? לפתע, הגיע הגוי שעובד בבית העלמין והביא לאם ולבנה מים...

שאלו אותו השניים; מדוע הבאת לנו מים, הרי לא ביקשנו ממך? "חשבתי שאתם רוצים מים" - השיב להם הגוי.

כשהבחין בזרימת המים שעל הקבר, הוא שאל את השניים: מנין יש כאן מים על הקבר? אך הם לא ידעו לענות על שאלה מופלאה זו, והבינו שבעצם נעשה כאן נס גלוי בזכות הצדיק. באותה שעת רצון נטלו כולם מהמים, וגם האשה לקחה מהמים שעל הקבר, ואז קרה הנס והפלא:

מיד לאחר שהיא רחצה בהם את עיניה, היא נתרפאה והתחילה לראות כאחד האדם!